

همکاری دانشگاه فردوسی و حرم مطهر رضوی برای حفظ میراث تاریخی وتوسعه فضاهای زیارتی

در قالب تفاهم‌نامه‌ای مشترک میان دانشگاه فردوسی مشهد و حرم مطهر رضوی، بر همکاری در زمینه حفظ و مرمت بناهای تاریخی، توسعه فضاهای زیارتی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و پژوهشی برای ارتقای

ل مریم احمدی شیروان | اتحادامت اسلام، آرزویی است که در قلب هر مسلمانی شعله‌ور است؛ رؤیایی از قدرتی یکپارچه برای دفاع از حقوق، پیشرفت‌ی چشمگیر در عرصه‌های علم و فرهنگ و صدایی مؤثر در جهان. اما زخم اختلافات مذهبی، این آرزو را به چالشی بزرگ تبدیل کرده است. آیا می‌توان این زخم را التیام بخشید و راهی به‌سوی وحدت گشود؟ برخی بر این باورند که کلید حل این معما، در نگاهی نو به باورهای دینی نهفته است؛ تلاشی برای یافتن تفسیرهایی همگرا که زمینه‌تفاهم را فراهم کنند. آیا این رویکرد تفسیر تقریبی، همان گامی است که می‌تواند ما را به این هدف والا نزدیک‌تر کند؟

برای بررسی این پرسش و واکوی ابعاد این رویکرد نوین با حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حمیدرضا شریعتمداری، عضو هیئت علمی دانشکده شیعه‌شناسی و مشاور

عالی رئیس دانشگاه ادیان و مذاهب در امور جهان اسلام

گفت‌وگو کرده‌ایم تا منظر ایشان به این چالش اساسی و

راهکارهای ممکن برای فائق آمدن بر آن بپردازیم.

■ **وحدت اسلامی؛ از آرمان تا واقعیت**

دکتر شریعتمداری در ابتدا با بیان اهمیت وحدت می‌گوید: امروزه اجماع نسبتاً گسترده‌ای در میان نخبگان و عموم مسلمانان بر سر اهمیت و ضرورت وحدت اسلامی و تقریب مذاهب وجود دارد. به عبارت دقیق‌تر، کمتر کسی را می‌توان یافت که با اصل این ایده، مخالفت اصولی داشته باشد. به نظر می‌رسد کانون انتقادات و تردیدها، نه اصل وحدت و تقریب، بلکه بیشتر متوجه کنشگران و نهادهای فعال در این عرصه و یا نحوه پیاده‌سازی عملی این مفاهیم است. به بیان دیگر، دغدغه‌ها و اعتراضات، اغلب معطوف به مصادیق و تطبیقات تقریب است، نه خود مفهوم. هرچند به نظر می‌رسد گفتمان وحدت و تقریب، از آن شور و حرارت دهه‌های ابتدایی پس از انقلاب اسلامی فاصله گرفته، اما همچنان شاهد انکار یا تردید در اصل ضرورت آن نیستیم. با این حال، باید اذعان کرد التزام عملی به این ایده که مستلزم هم‌فرازی و دخالت مؤثر نهادهای سیاسی و دینی، سرمایه‌گذاری در تربیت دینی و تقریبی و ایجاد بسترهای فکری و فرهنگی مناسب است، هیچ‌گاه در سطح مطلوب و یا حتی ضروری محقق نشده است. در نهایت، تأکید بر این نکته ضروری است که وحدت، دست‌کم به معنای همزیستی مسالمت‌آمیز پیروان مذاهب مختلف و تقریب، به معنای تلاش برای کاهش اختلافات فکری و اعتقادی، همچنان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر برای جهان اسلام است.

وی با تکیه بر پشتوانه‌های نظری وحدت اسلامی، ادامه می‌دهد: علاوه بر مبانی استوار قرآنی، روایی و سیره عملی معصومین(ع) وحدت مسلمانان بر دلایل عقلی و عقلانی نیز استوار است. آیاتی همچون آیه شریفه ۱۰۳ سوره آل عمران «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» که بر تمسک به

گفت‌وگو

سیره پیامبر گرامی اسلام(ص) الگویی عینی و الهام‌بخش برای وحدت جهان اسلام است و مسلمانان با تأسی به آن می‌توانند در برابر استکبار جهانی و صهیونیسم ایستادگی کنند

به گزارش آستان نیوز، بی‌تردید اشتراکات بنیادین و اصلی میان فرق اسلامی مهم‌ترین رکن وحدت امت اسلام است و مسائل فرعی نباید بهانه‌ای برای خدشه‌دار شدن این اصول و تضعیف انسجام مسلمانان باشد. این وحدت در شرایط کنونی جهان، بیش از همیشه ضروری به نظر می‌رسد. هفته وحدت اسلا به دلیل شرایط ویژه جهان امروز همچون مسئله غزه و افتخار آفرینی ایران در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه آمریکا و اسرائیل، با شعار محوری «در پرتو عشق به احمد(ص)، اتحاد ملت، وحدت امت» نام‌گذاری شده است. در این زمینه، با حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر ابوالقاسم حسینی‌زیدی، عضو هیئت علمی گروه فقه و اصول دانشگاه علوم اسلامی رضوی به گفت‌وگو نشستیم.

■ **عشق به احمد(ص)، محور اتحاد امت**

دکتر حسینی زیدی ابتدا با اشاره به نقش پیامبر اکرم(ص) به‌عنوان محور اتحاد و وحدت، اظهار کرد: عشق به پیامبر(ص) یک نیروی معنوی و انگیزشی بی‌نظیر در جهان اسلام است. این عشق، فراتر از هر اختلاف مذهبی، قومی یا ملی، قلب‌های صدها میلیون مسلمان را در سراسر جهان را به هم پیوند می‌دهد و تنها یک احساس شخصی نیست، بلکه یک سرمایه اجتماعی و معنوی مشترک به شمار می‌رود. وی با بیان اینکه وقتی این عشق در قالب پیروی از اخلاق و سیره پیامبر(ص) تجلی یابد، به عاملی برای اعتماد عمومی تبدیل می‌شود، گفت: ملتی که به ارزش‌های مشترک پایبند باشند، خواهان خواه متحد و منسجم می‌شود؛ به عبارت دیگر «اتحاد ملت» زمانی محقق می‌شود که عشق به احمد(ص) در رفتارهای روزمره مردم نمود پیدا کند.

این استاد دانشگاه با اشاره به تاریخ صدر اسلام و پیوند اخوتی که پیامبر(ص) میان مهاجرین و انصار برقرار کرد، افزود: این پیوند اخوت، نمونه‌ای بارز از عملی‌کردن عشق و رسیدن به وحدت است و انصار، اموال و خانه‌های خود را تنها به دلیل عشق و ایمان مشترک به پیامبر(ص) و دین خدا، با

خدمت به‌زائر تأکید شد. به گزارش آستان نیوز، خلیل الله کاظمی، رئیس سازمان عمران و نگهداری حرم مطهر رضوی در این نشست با تأکید بر ارزش معنوی و تاریخی بی‌بدیل ابنیه حرم مطهر رضوی، به موضوع حیاتی حفظ و نگهداری این میراث گرانبها پرداخت. کاظمی توسعه فضاهای زیارتی را به‌عنوان یکی از اولویت‌های اصلی این حوزه عنوان کرد و

آیا تفسیر تقریبی می‌تواند کلید حل اختلافات مذهبی و تحقق وحدت اسلامی باشد؟

تئیین و تفسیرهای تقریبی؛ گامی نو در مسیر وحدت اسلامی

ریسمان الهی و پرهیز از تفرقه تأکید دارد، همچنین داستان پرهیز حضرت هارون(ع) از ایجاد تفرقه در میان بنی اسرائیل «أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَءِیْلَ» (طه: ۹۴) نمونه‌های بارزی از اهمیت این موضوع در آموزه‌های دینی ما هستند. مفهوم قرآنی «امت واحد» (انبیا: ۹۲؛ مؤمنون: ۵۲) نیز به روشنی بر لزوم اتحاد و انسجام مسلمانان تأکید دارد.

■ **سیره معصومین(ع) و ضرورت همگرایی در برابر تهدیدات**

عضوهیئت علمی دانشکده شیعه‌شناسی با اشاره به روایات و سیره معصومین(ع) می‌افزاید: سفارش امام عسکری(ع) به شیعیان مبنی بر حضور در جمع عشایر، شرکت در تشییع جنازه‌ها، عیادت از بیماران و ادای حقوق دیگران «صَلُوا فِی عَسَاوِرِهِمْ وَاشْهَدُوا جَنَازَتَهُمْ وَعُوْدُوا مَرَضَاهُمْ وَأَدُوا حُقُوقَهُمْ...» (تحف‌العقول، ص ۴۸۷) نمونه‌ای بارز از تأکید بر تعامل و همزیستی مسالمت‌آمیز با سایر مسلمانان است. پیامبر اکرم(ص) نیز فرموده‌اند: «الزمو السواد فان ید الله مع الجماعة وایاکم و الفرقه فان الشاذ من الانسان للشیطان کما ان الشاذ من الغنم للذئب» با توده مردم باشد که دست خدا با جماعت است و از تفرقه پرهیزید که تنه‌امانده از مردم نصیب شیطان می‌شود، همان‌طور که تنه‌امانده از گله گوسفندان، نصیب گرگ می‌شود. (سفینه البحار، ج ۲، ص ۳۶۰). سیره عملی ائمه اطهار(ع) نیز همواره گویای این حقیقت بوده است (علی‌القائوری، امانان شیعه و وحدت اسلامی). علاوه بر این، عقل نیز حکم می‌کند در برابر دشمنان و بدخواهان مشترک، انسجام داشته باشیم و از هرگونه منازعه و دشمنی که موجب تضعیف همگان می‌شود، پرهیز کنیم. باید اشتراکات را بر اختلافات ترجیح دهیم و با تمرکز بر مبانی، مواضع و منافع مشترک، امکان تداوم حیات را فراهم کنیم.

دکتر شریعتمداری در ادامه مباحث پیشین و با تأکید بر اهمیت راهبردهای عملی در مسیر وحدت، چنین اظهار

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی در گفت‌وگو با آستان نیوز عنوان کرد

سیره نبوی؛ الگویی فراگیر برای وحدت امت اسلامی

برادران مهاجر خود تقسیم می‌کردند.

وی اضافه کرد: در دوران معاصر، اجتماع میلیونی زائران پیامبر(ص) در مراسم حج که با وجود تمام تفاوت‌ها، در کنار هم و با محوریت عشق به پیامبر(ص) مناسک را بجا می‌آورند، نمونه‌ای زنده از «وحدت امت» را نشان می‌دهد.

■ **تبیین عملی «رحمة للعالمین» در سیره نبوی**

حسینی زیدی در ادامه با اشاره به آیه ۱۰۷ سوره مبارکه انبیا، تصریح کرد: در این آیه خداوندی فرماید ما تو را جز رحمتی برای جهانیان نفرستادیم و با این آیه در حقیقت شأن و هدف بعثت پیامبر(ص) را که همانا رحمت جهانی و عملی است، بیان می‌کند. پیامبر(ص) پس از فتح مسالمت‌آمیز شهر مکه، خطاب به سران قریش که سال‌ها ایشان را آزار داده بودند، فرمودند: «ای مردم قریش! به گمانتان چه می‌کنم؟» گفتند: «گمان به خیر می‌بریم. برادری کریم و فرزند برادری کریم هستی». سپس آن حضرت فرمودند: «من به شما همان می‌گویم که برادرم یوسف(ع) به برادرانش گفت: امروز هیچ ملامتی بر شما نیست. بروید که همگی آزادید». این بزرگ‌ترین درس گذشت و رحمت برای جهانیان است. او انتقام شخصی را کنار گذاشت و وحدت جامعه نوپای اسلامی را بر کینه‌توزی ترجیح داد.

■ **پیمان نامه مدینه؛ الگوی حکمرانی مبتنی بر وحدت**
عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی به «پیمان نامه مدینه» به‌عنوان الگویی برای حکمرانی مبتنی بر وحدت اشاره کرد و متذکر شد: این سند که به «قانون اساسی مدینه» معروف است، نمونه‌ای بی‌نظیر از مدیریتی است که امروزه با عنوان «مدیریت تنوع» مطرح است. در این پیمان، تمام قایل اعم از مسلمان، یهودی و نصیر، عضو یک «امت» واحد شناخته شدند و امنیت برای همه گروه‌ها به رسمیت شناخته شد. از طرف دیگر تعهدات دفاعی و امنیتی مشترک برای همه اعضا در نظر گرفته و

افزود: هرگونه اقدام در راستای توسعه فضاهای زیارتی باید با دقت فراوان و با در نظر گرفتن ظرافت‌های فرهنگی، مذهبی و اجتماعی صورت پذیرد. در این راستا، استفاده از دانش روز در زمینه طراحی فضاهای عمومی، ارزیابی اثرات زیست محیطی و اجتماعی و مدل سازی نحوه جریان ترافیک انسانی در حرم مطهر، از اهمیت بالایی برخوردار است که دانشگاه

وجه نمی‌توان آن‌ها را به اشتراکات تبدیل کرد یا به اختلافات لفظی تقلیل داد. در این گونه موارد، حداقل کاری که می‌توان انجام داد، ارائه تفسیری از این اختلافات است که اگرچه لزوماً مورد پذیرش مخالفان مذهبی قرار نمی‌گیرد، اما برای آن‌ها غریب و نامأنوس نباشد و از معقولیت یعنی عقل‌سنجیز نبودن و مشروعبیت مانند داشتن نمونه‌های مشابه در سنت دینی عموم مسلمانان برخوردار باشد. این نوع تفسیر، در واقع گامی مهم در جهت تقریب ذهنی و فکری میان مسلمانان است و راه رابر اسناد اتهاماتی نظیر کفر، بدعت، غلو و مانند آن‌ها می‌بندد. با ارائه تفاسیری معقول و مشروع از اختلافات، می‌توان از سوءتفاهم‌ها و تنش‌ها کاست و فضایی برای گفت‌وگو و تعامل سازنده ایجاد کرد.

■ **رفع اتهام از تشیع با تبیین دقیق و همدلی، نه انکار اختلاف**

این استاد حوزه و دانشگاه با تأکید بر اهمیت ارائه تفسیر تقریبی، به تجربیات تاریخی اشاره و تصریح می‌کند: در طول تاریخ، به دلیل عدم تبیین صحیح یا سوءبرداشت‌ها، اتهاماتی به شیعه نسبت داده شده است. رای مواجهه با این اتهام‌ها، به جای تمرکز بر تفاسیری که مستمسکی به دست مخالفان می‌دهد، باید تفسیر دیگری از دیدگاه‌های شیعی برجسته شود که اگرچه ممکن است مورد پذیرش مخالفان قرار نگیرد، اما احساس بیگانگی از آن دیدگاه را از بین برده و اتهام‌هایی چون غلو، بدعت یا کفر را منتفی کند، به این ترتیب می‌توان نشان داد دیدگاه مورد بحث، هرچند با دیگر دیدگاه‌ها متفاوت است، اما در چارچوب اصول تشیع قابل تبیین بوده و صرف اختلاف نظر، نمی‌توان آن را مصداق کفر یا بدعت دانست.

دکتر شریعتمداری در پایان با بیان راهکارهایی برای رفع سوءتفاهم‌ها و اتهام‌های ناروا علیه تشیع می‌گوید: برای زدودن تصورات نادرست و پیش‌داوری‌هایی که مانع از درک صحیح و متقابل میان پیروان مذاهب مختلف اسلامی می‌شود، ضروری است به برخی ابهام‌ها و اتهام‌های رایج علیه مذهب تشیع، با ارائه تفسیر دقیق و مستند به مبانی فکری شیعه پاسخ دهیم. اینکه شیعه منکر صفات الهی است؛ در حالی که تشیع صفات الهی را عین ذات مقدس می‌داند. رجعت را نوعی تناسخ می‌پندارد در حالی که رجعت، بازگشت گروهی در آخرالزمان است و ربطی به تناسخ ندارد. باور به علم و عصمت ائمه(ع) را غلو می‌داند در حالی که این‌ها موهبتی الهی است. امامت و ولایت فقیه را مغایر مردم‌سالاری می‌داند، در حالی که ولایت فقیه، نظامی مبتنی بر رأی مردم است. امامت را برتر از نبوت می‌داند، در حالی که نبوت برتر است و امامت، استمرار آن. تلقی شیعه از غدیر را تکفیری می‌داند در حالی که غدیر، دلیل حقانیت امیرالمؤمنین(ع) است و عاشورا را تقابل شیعه و سنی می‌داند در حالی که عاشورا، نماد مبارزه با ظلم است. بنابر این، با ارائه تفسیر دقیق و مستند به مبانی فکری شیعه و با برجسته‌کردن تفاسیر کمتر شناخته‌شده اما کاملاً سازگار با اصول تشیع، می‌توان این سوءتفاهم‌ها را برطرف و به تقویت وحدت و همدلی میان مسلمانان کمک کرد.

فردوسی مشهد می‌تواند نقش بسزایی در این زمینه‌ها ایفا کند.

وی ابراز امیدواری کرد با ایجاد ارتباطی مناسب و دوسویه، نیازهای واقعی

حرم مطهر رضوی با بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی دانشگاه فردوسی مشهد، به بهترین نحو ممکن به مرحله اجرا درآید و این همکاری‌ها الگویی برای سایر مراکز مشابه در کشور باشد.

یادداشت

پیامبر ﷺ؛

محور وحدت تمدنی در افق فرهنگ

محمد جواد استادی، مدیر کلان پروژه مکتب هنر رضوی | وحدت اسلامی، پروژه‌ای تمدنی است که ریشه در فرهنگ دارد. در مطالعات فرهنگی، جوامع میدان‌هایی از نشانه‌ها، ارزش‌ها و روایت‌های مشترک‌اند که هویت جمعی را شکل می‌دهند. پیامبر اکرم(ص) به‌عنوان سرمایه نمادین امت، قلب‌های مسلمانان را فراتر از مرزهای مذهبی و جغرافیایی پیوند می‌دهد. شعار هفته وحدت ۱۴۰۴ «در پرتو عشق به احمد(ص)، اتحاد ملت، وحدت امت» بر این حقیقت تأکید دارد: عشق به پیامبر(ص) نیرویی است که هویت امت را بازسازی و انسجام تمدنی را رقم می‌زند. این یادداشت با رویکردی علمی، نوآورانه و غیرکلیشه‌ای، وحدت را از منظر فرهنگی بازخوانی کرده و نقش کلان و بین‌المللی آستان قدس رضوی را به‌عنوان یک نهاد سیاست‌گذار در این مسیر بررسی می‌کند.

■ **پیامبر(ص)، ریشه هویت و وحدت**

پیامبر اکرم(ص) با متحد کردن قبیله‌های پراکنده حول توحید، عدالت و رحمت، هویتی فرهنگی و معنوی خلق کرد که امت اسلامی را متولد کرد. این هویت که از عشق به پیامبر(ص) تغذیه می‌شود، از طریق آیین‌های مشترک مانند حج و روایت‌های دینی بازنویسد می‌شود. عشق به احمد(ص) زبانی فراتر زمانی و فرامذهبی است که شکاف‌های میان جوامع اسلامی را پر کرده و بنیانی برای گفتمان وحدت فراهم می‌کند.

■ **گفتمان وحدت؛ بازنمایی پیامبر(ص) به‌عنوان رحمة للعالمین**
گفتمان وحدت اسلامی ریشه در تعبیر قرآنی «رحمة للعالمین» (انبیا: ۱۰۷) دارد که پیامبر(ص) را محور اشتراک همه فرقه‌های اسلامی قرار می‌دهد. در جهانی که رسانه‌ها و نظام‌های آموزشی هویت‌ها را در میدان روایت‌ها می‌سازند، دشمنان اسلام با تقویت روایت‌های تفرقه‌افکن، شکاف‌های مذهبی را تعمیق کرده‌اند. بازسازی گفتمان وحدت حول ارزش‌های نبوی، از طریق بازنمایی پیامبر(ص) در هنر، رسانه و آیین‌های مشترک، ضرورتی تمدنی است. این گفتمان، امت را به‌سوی انسجام هدایت می‌کند و آستان قدس رضوی، به‌عنوان نهادی بین‌المللی، می‌تواند آن را در سطح جهانی پیش ببرد.

وحدت اسلامی در سه سطح پیوسته که همگی از سرمایه فرهنگی پیامبر(ص) سرچشمه می‌گیرند قابل تحقق است.

۱. سطح نمادین: پیامبر(ص) به‌عنوان نماد وحدت، عشق و احترام به ایشان را به سرمایه‌ای مشترک تبدیل می‌کند که همه فرق اسلامی در آن سهیم‌اند.

۲. سطح فرهنگی: ارزش‌های نبوی مانند عدالت و رحمت، چارچوبی برای بازتعریف هویت جمعی امت فراهم می‌کنند، هویتی که در آیین‌ها و روایت‌های مشترک متبلور می‌شود.

۳. سطح عملی: این سرمایه فرهنگی زمانی به وحدت کامل می‌رسد که به همکاری‌های راهبردی در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی ترجمه شود، از مقاومت در برابر سلطه جهانی تا ساخت تمدنی عادلانه.

این سطوح، زنجیره‌ای منسجم‌اند که از نماد به کنش، وحدت را در پرتو پیامبر(ص) محقق می‌کنند.

■ **آستان قدس رضوی؛ سیاست‌گذار وحدت در سطح بین‌المللی**

آستان قدس رضوی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای معنوی و فرهنگی جهان اسلام، نقشی کلان و بین‌المللی در تحقق وحدت دارد. حرم مطهر امام رضا(ع) نه تنها کانون تجمع زائران از مذاهب و فرهنگ‌های گوناگون است، بلکه به‌عنوان نهادی سیاست‌گذار، توانایی هدایت گفتمان وحدت در سطح جهانی را دارد. این نهاد با راهبری ابتکارات فرهنگی و دیپلماسی دینی، می‌تواند پل ارتباطی میان ملت‌های مسلمان باشد. آستان قدس از طریق حفظ و نشر میراث مکتوب اسلامی، مانند نسخه‌های خطی با موضوع پیامبر(ص) و اهل بیت(ع) و میزبانی گفت‌وگوهای علمی میان مذهبی، به بازنمایی ارزش‌های نبوی کمک می‌کند. برای مثال، سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس با ایجاد شبکه‌های بین‌المللی پژوهشگران اسلامی، گفتمان وحدت را در مجامع علمی جهانی ترویج می‌دهد. همچنین، این نهاد با ابتکارات دیپلماتیک، مانند راینزی با مراکز دینی جهان اسلام، از مکه تا نجف، می‌تواند همکاری‌های تمدنی را تقویت کند. ایده «مکتب هنر رضوی» که نگارنده آن را طرح کرده، نمونه‌ای از ظرفیت آستان قدس برای سیاست‌گذاری فرهنگی است. این مکتب با بازنویس زیبایی‌شناسی نبوی در هنرهای اسلامی مانند خوشنویسی و معماری، وحدت را در سطحی تمدنی و جهانی ترویج می‌کند.

همچنین هنر اسلامی با ماهیت فرازبانی خود، ابزاری قدرتمند برای دیپلماسی فرهنگی و وحدت است. خوشنویسی، معماری مساجد و شعر نبوی، تجلی جمال پیامبر(ص) هستند و از مرزهای مذهبی عبور می‌کنند. آستان قدس رضوی با راهبری پروژه‌های هنری بین‌المللی، مانند نمایشگاه‌های جهانی هنر اسلامی یا تولید آثار چندزبانه در مدح پیامبر(ص)، می‌تواند این زبان مشترک را در سطح جهان تقویت کند. این هنرها که ریشه در ارزش‌های نبوی دارند، حلقه‌ای کلیدی در زنجیره وحدت‌اند، از بازنمایی نمادین تا همکاری‌های عملی.

■ **وحدت؛ نقشه‌راه تمدنی**

از سویی وحدت اسلامی در پرتو عشق به احمد(ص) پروژه‌ای تمدنی است که از سرمایه فرهنگی پیامبر(ص) برای بازسازی هویت و همبستگی بهره می‌برد. این پروژه از بازنمایی نمادین پیامبر(ص) آغاز می‌شود، در بازتعریف هویت امت ادامه می‌یابد و در همکاری‌های راهبردی به اوج می‌رسد. آستان قدس رضوی با نقش سیاست‌گذارانه و بین‌المللی خود می‌تواند این پروژه را در سطح تمدنی هدایت کند. عشق به پیامبر(ص) بنیانی است که ملت‌های مسلمان را به هم پیوند می‌دهد. اگر این عشق به ابتکارات کلان فرهنگی و دیپلماتیک ترجمه شود، شعار «در پرتو عشق به احمد(ص)، اتحاد ملت، وحدت امت» نقشه‌راهی برای آینده‌ای متحد و شکوفا خواهد شد.